

La paradoxa irlandesa

Londres ha cedit a les pressions unionistes i ha tornat a suspendre l'autonomia d'Irlanda del Nord. La causa esgrimida és que l'IRA encara existeix, cosa que contrasta amb el fet que la majoria de la violència que es viu als sis comtats prové dels grupuscles lleialistes. Els republicans poden afavorir un gest de l'IRA, però esperen que els unionistes es comprometin per fi amb l'acord de pau.

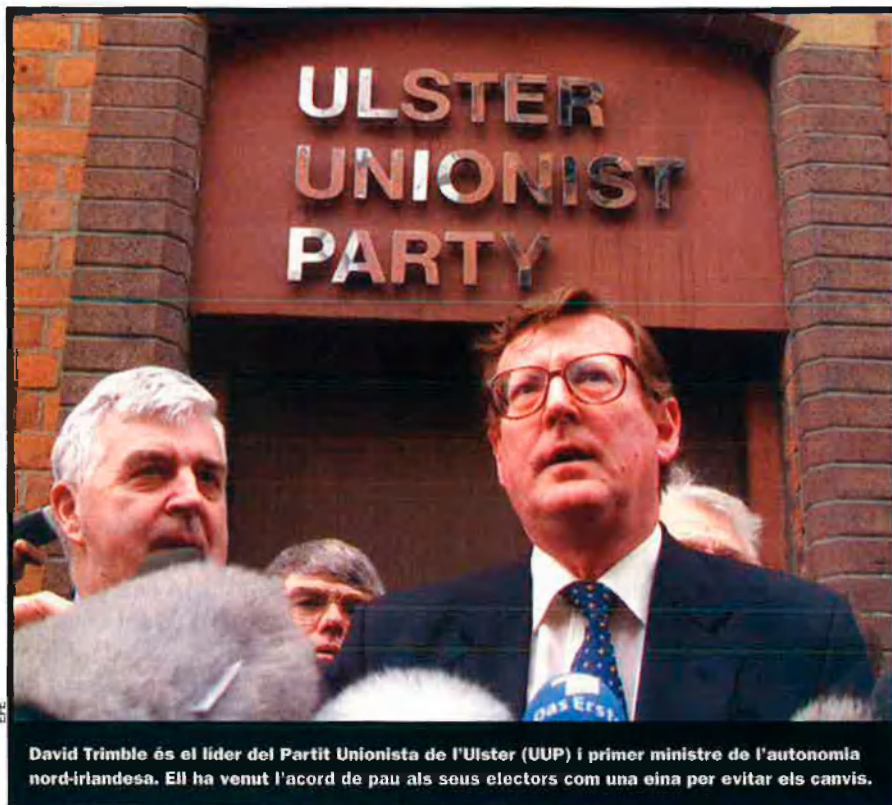
El primer ministre d'Irlanda del Nord, el líder del Partit Unionista de l'Ulster (UUP), David Trimble, ha aconseguit treure's de damunt la culpa de l'actual estat de suspensió de l'autonomia dels sis comtats. Si fins fa poc era la seva intransigència el que amenaçava de bloquejar les institucions, l'afer de l'espionatge de l'IRA li ha anat com un anell al dit per provocar la suspensió i aparèixer com una víctima forçada a prendre aquesta decisió.

La cronologia dels fets comença el passat 23 de setembre amb la reunió de la gerontocràcia de la UUP, el Consell Unionista de l'Ulster, en què els seus 800 membres van donar suport a Trimble però li van exigir que aconseguís la dissolució de l'IRA per al mes de gener, o que en cas contrari forçés una nova aturada del procés de pau. Evidentment, això deixava Trimble i l'unionisme com l'únic responsable de posar pals a les rodes de l'autonomia. Però aleshores, el 4 d'octubre, la policia va fer una espectacular entrada a diverses oficines del Sinn Féin (SF), i a cases de persones vinculades amb aquest partit republicà proirlandès. Van detenir quatre persones i van requisar papers i disquets, en una operació anunciada com la decapitació del servei d'espionatge de l'IRA, que suposadament hauria utilitzat la presència de l'SF a les institucions per recopilar informació. L'operació no podia arribar en millor moment per a Trimble, i tot seguit va anunciar que si no es feien fora de les institucions els membres de l'SF, serien ells, els membres de la UUP, els que marxarien. Això equivalia a no tenir unionistes a l'autonomia, cosa que forçava unes

eleccions anticipades, amb una previsió que no agrada gens al primer ministre anglès, Tony Blair, i és que els partits més votats fossin els extrems tant dels unionistes probritànics com dels nacionalistes i republicans proirlandesos. Així les coses, Blair va tirar pel dret i va decidir salvar Trimble suspent l'autonomia, per evitar que els unionistes en marxessin i hi hagués eleccions.

De fet, era un secret a veus que Trimble tenia pensat de fer aquest gest, i només faltava saber quan ho faria. Amb la vista posada a les eleccions del maig a l'assemblea d'Irlanda del Nord, la UUP necessitava un fet que aturés l'hemorràgia de vots que perdia cap a les posicions unionistes més intransigents del mossèn Ian Paisley i el seu Partit Democràtic de l'Ulster (DUP), que estan dins del procés de pau però amb l'objectiu declarat de rebotar-lo. La UUP és conscient que la majoria protestant-unionista-probritànica ja no està tan clarament a favor de l'acord de pau com a l'any 1998, quan es va signar, i gestos com aquest els agraden, i ahora acontenten els sectors interns més antiacord.

Poc importa ara que, dels quatre detinguts en l'operació anti-IRA, dos ja estiguin en llibertat, o que dos dels disquets confiscats ja els hagin retornat a l'SF, o que aquesta operació ja es conegués al final de l'any passat, o que la mateixa policia reconegui que el material que hagi pogut obtenir l'IRA no significa cap amenaça, o que sigui una opinió generalitzada que aquest grup no tornarà a la lluita armada. Només interessa que per als unionistes i la resta de contraris a l'acord de pau es pot vendre com un cas

David Trimble és el líder del Partit Unionista de l'Ulster (UUP) i primer ministre de l'autonomia nord-irlandesa. Ell ha venut l'acord de pau als seus electors com una eina per evitar els canvis.

més de trencament de la treva per part de l'IRA, que es pot sumar a altres casos amb la mateixa poca claredat, com els irlandesos detinguts a Colòmbia (que serien membres de l'IRA enviats per entrenar la guerrilla de les FARC), o el robatori de documents a la seu policial nord-irlandesa de Castlereagh, atribuïda a l'IRA. Tots són casos, més enllà de la seva veritat, perquè els unionistes i el Govern britànic posin l'IRA al centre de l'agenda de l'acord de pau.

Val a dir, però, que l'enfrontament entre les forces de seguretat britàniques i l'IRA no ha deixat d'existir, encara que sigui en forma de guerra freda. Si d'una banda hi ha els casos abans esmentats, de l'altra hi ha el giny col·locat al cotxe de Gerry Adams, líder de l'SF, per espionar-lo, o les converses intervingudes en telèfons dels republicans o la infiltració d'agents a l'IRA. Implícitament també s'al·ludeix als termes en què l'IRA va signar la treva l'any 1997, segons la qual aturava els seus atacs a l'exèrcit i la policia, els lleialistes i els objectius econòmics. Res més.

Violència lleialista. La paradoxa amb aquesta insistència que l'IRA es dissolgui

és que la majoria de la violència que hi ha avui i en els darrers anys a Irlanda del Nord no prové d'aquest grup armat, ni tan sols dels seus membres descontrolats o escindits, sinó dels lleialistes i unionistes. Segons la reputada institució CAIN i l'índex de morts elaborat per Malcolm Sutton, gens sospitosos de parcialitat, des del desembre del 1999, quan es va implementar l'acord de pau i es va fer efectiva la devolució de l'autonomia, els grups proirlandesos han mort 5 persones a Irlanda del Nord, tots ells catòlics, mentre que els grups probritànics (lleialistes bàsicament) han mort 33 persones (8 catòlics i 25 protestants). Podem dur l'estadística un any enrere en la data de la signatura de l'acord de Divendres Sant, i encara que hi incloguem l'atemptat d'Omagh (el 15 d'agost, comès per el Real IRA, dissidents de l'IRA), la balança continua decantant la mort al cantó lleialista.

Aquesta paritat també es reflecteix en la violència quotidiana, en les zones on l'autoritat encara l'exerceixen els grups paramilitars. Segons la policia nord-irlandesa, durant l'any 2001 hi va haver 331 "càstigs" (un 25% més que durant el 2000), consistents en pallisses i trets a les

comes, ja sigui a delinqüents comuns o a altres membres de la comunitat de torn que entren en competència. D'aquests 331, 222 van ser comesos per lleialistes, i 119 per republicans.

A tot això cal sumar episodis lamentables, com el de l'any passat a l'escola catòlica de Holy Cross, en què els veïns lleialistes van llançar de tot, a més d'insults a les famílies que hi duïen les alumnes. O bé l'assetjament constant, en forma de còctels Molotov i altres artefactes explosius, que han rebut barris catòlics com el Short Strand de Belfast, una zona on viuen 3.000 catòlics envoltats de 9.000 protestants. Segons Seán Golden, director del Centre d'Estudis Internacionals i Interculturals de la Universitat Autònoma de Barcelona, aquesta violència sectària "és la més greu que pateixen els catòlics des de fa trenta anys". Això també ha passat en enclavaments protestants envoltats de catòlics, però en menor mesura. Sobre això, Golden recorda que molts enclavaments protestants "fa quaranta anys eren catòlics, però hi va haver una neteja ètnica, i això la gent no ho oblida".

A més, els republicans i nacionalistes proirlandesos sumen aquesta situació de violència lleialista al fet que a la pràctica són ells i no els unionistes els que més han cedit. Fet que també reconeixen a Londres i Dublín, encara que amb la boca petita. Per exemple, l'exèrcit britànic continua present a l'illa sense reduccions ostensibles dels seus efectius; la policia s'havia de reformar seguint l'informe del polític conservador britànic Chris Patten, però només ha canviat el nom i alguns emblemes; els assassinats de reconeguts republicans continuen sense ser aclarits, així com tampoc no s'ha detingut ningú per complicitat entre grups lleialistes i forces armades britàniques; l'IRA ha entregat part de les armes i ha obert els seus arsenals a observadors internacionals, i tot i la pressió dels grups armats lleialistes contra la comunitat catòlica, es manté sense actuar contra aquests. A més, els líders republicans institucionals han trencat força tabús, com ara acudir a l'homenatge als morts a les guerres mundials, un esdeveniment tradicionalment unionista, mentre que un líder protestant mai no ha fet un gest d'aquesta envergadura.

Amb tot, els unionistes asseguren que ells centren l'atenció en l'IRA perquè té una veu política, l'SF, a les institucions de l'autonomia, mentre que la majoria dels paramilitars lleialistes, no. Cosa que, com reconeix Golden, és un dels errors de l'acord de pau. Com ho és l'ambigüitat del text que ha permès diverses interpretacions. Així, "els unionistes s'han dedicat a reduir al mínim els canvis proposats a l'acord de pau", diu Golden. En tot aquest temps David Trimble s'hagués pogut aliar amb els proirlandesos moderats, però en comptes d'això s'ha dedicat a centrar l'atenció en l'enfrontament entre unionisme i republicanisme i la necessitat d'acabar amb l'IRA. Això ha provocat que tots els guanys que rebien els catòlics fossin percebuts com a guanys exclusius dels republicans i el binomi SF-IRA. Per a Golden el problema es troba en el fet que els unionistes "fins ara ho tenien tot, per això perceben qualsevol millora de la comunitat republicana com un empitjorament propi". A més, l'unionisme, encara

que ha signat l'acord de pau, sempre ha cregut que es podia fer enrere. El balanç és, per l'estratègia de Trimble, desastrós: l'SF és majoritari entre els catòlics, els proirlandesos moderats estan molt afeblits i els protestants antiacord han augmentat. Tot plegat, en un període de temps de quatre anys, en què els unionistes han aconseguit que se suspenguin les institucions quatre vegades, i que només hagin estat actives 20 dels 54 mesos que ho haguessin pogut fer. Davant d'aquest fracàs, Golden assegura que Trimble és un líder esgotat i reconeix que el Partit Unionista es podria trencar per les tensions internes entre els que diuen "no" i els que diuen "sí" a l'acord.

Associació de Veterans de l'IRA. Malgrat tot, la pressió sobre l'IRA és molt gran i els mateixos líders de l'SF discuteixen diverses possibilitats que els permetin fer "una gran passa", sense que això suposi engruixir les files dels dissidents de l'IRA. Aquests dies s'ha comen-

tat la possibilitat de transformar l'IRA en una Associació de Veterans, cosa que de manra semblant, de fet, el número 2 de l'SF, Martin McGuinness, ja havia insinuat l'any 2000: "El vell IRA va existir al sud durant anys. Feien commemoracions, enterraven camarades, i ho feien pacíficament." Això ho podria legalitzar el Govern britànic, com va fer l'any 1973 amb la UVF. Aquesta passa, però, hauria d'anar acompanyada de gestos unionistes. Una altra gran passa comentada entre els republicans, segons Golden, és que "els britànics convencin els unionistes d'acceptar la unificació irlandesa a canvi que Irlanda entri a la Commonwealth".

Es calcula que pels volts de Nadal hi haurà l'inici d'alguna d'aquestes passes i que es retornarà l'autonomia amb el temps just per fer les eleccions al maig. Uns comicis que probablement marcaran el relleu dels moderats pels radicals, en totes dues comunitats.

Oriol Cortacans

un altre sindicalisme és possible **VOTA CGT, pren la iniciativa!**

Sopar i festa de l'Àrea Pública
Dissabte 30 de novembre

Ca Revolta, C/ Santa Teresa, 10 València • Preu: 15 €

Reserves: 963 869 684 / 963 834 508 / 606 176 437

CGT País Valencià
Av. del Cid 154
46014 València
Tel. 963 834 508

CGT Illes
C/ Àngel Guimerà, 48 baix
07004 Palma de Mallorca
Tel. 971 753 294

CGT Catalunya
Via Laietana, 18 - 9
08003 Barcelona
Tel. 933 103 368

